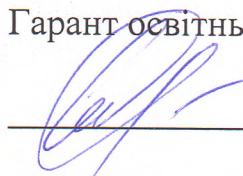

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Наталія ФІЛІПЕНКО

«30» серпня 2024 р.

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Юридичні технології та космічне право:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ /
Legal Tech and Space Law: INTERDISCIPLINARY RESEARCH APPROACH

Галузь знань: 08 Право.

Спеціальність: 081 Право

Освітня програма: Право

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

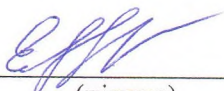
Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник:

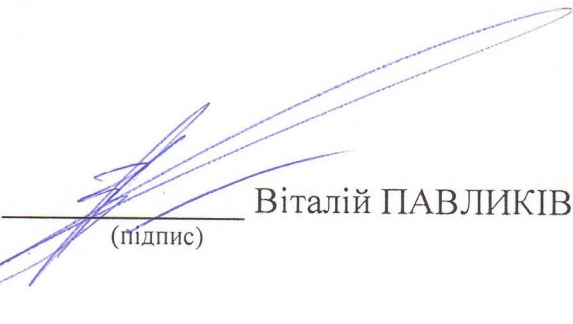
Старший викладач кафедри права, кандидат
юридичних наук, Олена АНДРЕЄВА

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від 29.08.2024 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

(підпис) Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено:

Завідувач відділу аспірантури і
докторантури

(підпис) Володимир СЕЛЕВКО

В. о. голови наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів
і молодих вчених

(підпис) Семен ЖИЛА

Загальна інформація про викладачів

ПІБ: Андрєєва Олена Олександрівна

Посада: старший викладач кафедри права

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: ----

E-mail: o.andrejeva@khai.edu

Перелік дисциплін, які викладає: «Юридична деонтологія», «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності», «Актуальні проблеми правозастосування та правової професії», «Правове мислення», «Транспортне право».

Напрями наукових досліджень: сфера наукових інтересів становлять дослідження етичних аспектів професійної діяльності юристів; аналіз етичних норм, принципів та стандартів в юридичній професії, питання професійної відповідальності та конфліктів інтересів; аналіз законодавства, що регулює діяльність правоохоронних органів; вивчення методів та підходів до правової аргументації, логіки та критичного мислення у праві; дослідження правових аспектів транспортної інфраструктури, регулювання транспортних перевезень, безпека на транспорті; дослідження технологій та методів для підвищення безпеки авіаційної техніки.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Дисципліна – обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом – 150 годин / 5 кредити ЄКТС:

за денною формою навчання 64 години аудиторних занять та 86 годин самостійної роботи здобувачів;

за заочною формою навчання 16 годин аудиторних занять та 134 години самостійної роботи здобувачів.

Види занять – лекції, практичні (семінари).

Вид контролю – поточний, модульний контроль, іспит

Мова викладання – українська

Пререквізити – Теорія держави і права; Філософія права; Кримінальне право; Кримінально процесуальне право; Кримінологія; Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства, Правове забезпечення авіакоємної діяльності, Міжнародне повітряне право.

Кореквізити – Сучасні проблеми доказування у кримінальному провадженні; Використання кримінального аналізу щодо протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми правового регулювання та організації безпеки суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції; Актуальні питання забезпечення прав і свобод людини у кримінальному судочинстві; Судові експертизи у кримінальному та адміністративному провадженні за фактами втручань у діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сьогодні перед університетами постало масштабне завдання поглиблення інтернаціоналізації: посилення міжнародної компоненти в усіх складових діяльності, вихід на організацію досліджень і освітніх технологій підготовки фахівців, конкурентоспроможних на світових ринках праці; реформування за моделлю сучасного дослідницького університету лідерського типу; набуття статусу високорейтингового університету за міжнародно визнаними критеріями, збільшення кількості іноземних студентів та візит-професорів; забезпечення зростання економічних показників. Без сприйняття ідеї поглиблення міждисциплінарності вирішити ці завдання неможливо.

Мета: дисципліни «Юридичні технології та космічне право: міждисциплінарні підходи у дослідженнях» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетентності для забезпечення ефективного управління в сфері державотворення з урахуванням останніх досягнень правової науки та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з глибокими теоретичними і практичними знаннями, підготовку фахівців нової якості, спроможних посилити позиції України на міжнародній арені та всередині країни, насамперед - у сфері космічного права. Конкурентоспроможність здобувачів вищої освіти в багатьох сферах діяльності посилиться. Кадри нового типу будуть затребувані органами влади, оборонними структурами, міжнародними організаціями всіх рівнів. Аспіранти зможуть зробити свій новий внесок у реалізацію політики країни у міжнародному вимірі. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі «Право». Дисципліна є фундаментальною, базовою наукою в системі юридичних наук, яка формує загально-правовий світогляд майбутніх юристів.

Дана дисципліна має своїм **завданням** поглиблення і розширення знань аспірантів по найбільш актуальним проблемам юридичних технологій у космічному праві, що формують спеціальний юридичний профіль фахівця в галузі правового регулювання діяльності з дослідження та використання космічного простору. Особливої уваги при вивченні дисципліни приділено розгляду новел законодавства, які відображають особливості чинного законодавства під час воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності; розвиток на практичних заняттях (в тому числі й із використанням ЕОМ), прийняття обґрунтованих рішень з правових питань в межах своєї компетенції, розв'язання різноманітних практичних проблем, пов'язаних як з міжнародним космічним правом, так і національним космічним законодавством, що можуть виникати в їхній майбутній професійній діяльності, навичок та вмінь комплексного аналізу проблем космічного права; формування практичних навичок спеціалістів, спроможних до структурно-організаційної перебудови системи права, що сприятиме введенню здобувачів у коло сучасних фахівців лідерського типу.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у галузі права, зокрема, правового супроводження убезпечення діяльності суб'єктів критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту та космічної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, зокрема, правового супроводження убезпечення діяльності суб'єктів критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту та космічної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні компетентності (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

Програмні результати навчання (РН)

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового

інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

РН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ Й ОСОБЛИВОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ

Тема 1. Юридичні технології: поняття, ознаки, форми застосування.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 6/2 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 8/12 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Інформаційне забезпечення юридичної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 6/2 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 8/12 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Всесвітня мережа інтернет як середовище для юридичної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 6/2 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Організаційно-правовий механізм «діджиталізації» державних інститутів в Україні.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 6/2 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 5. Legal Тесн в Україні: напрямки та перспективи розвитку.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 6. Види інформаційних продуктів для організації та провадження юридичної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 7. Інновації та сучасні тренди в традиційній юриспруденції.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 8. Юридичні інновації: міжнародний досвід.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль 2. ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОСМІЧНОМУ ПРАВІ

Тема 9. Міжнародно-правовий режим космічного простору.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 10. Інституційні форми багатостороннього співробітництва в космічній галузі.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 11. Актуальні проблеми міжнародного космічного права.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 12. Космічне право в системі нового міжнародного правопорядку.

Обсяг аудиторного навантаження (денна / заочна): 5/1 год.

Лекція: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття: усне опитування, тестування. Завантаження у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: 7/11 год: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконати практичне завдань протягом семестру.
3. Перекласти іноземні тексти установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 2

4. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

6. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами	0...2	8	0...16
Виконання і захист практичних робіт	0...2	4	0...8
Робота на семінарських заняттях	0...2	4	0...8
Модульний контроль 1	0...34	1	0...34
Змістовний модуль 2			
Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами	0...2	4	0...8
Виконання і захист практичних робіт	0...2	4	0...8
Модульний контроль 2	0...18	1	0...18
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для іспиту складається з 2 запитань, кожне з яких оцінюється максимально 50 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Досягненню ними належного рівня компетентності, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку 20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичне забезпечення обов'язкової навчальної дисципліни «Юридичні технології та космічне право: міждисциплінарні підходи у дослідженнях», рівень ВО: третій (освітньо-науковий) / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2023 (mentor: <https://mentor.khai.edu/course/>).

10. Рекомендована література

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf.
3. Рекомендація Rec (2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_573.
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
5. Устав Організації Об'єднаних Націй та Устав Міжнародного Суду від 26.06. 1945 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
6. Римський статут міжнародного кримінального суду от 17.07.1998 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_588.
7. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (2000 р.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_163.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2148-08>.
9. Директива 2002/58/ЄС від 12 липня 2002 р. про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій. URL: <https://nkrzi.gov.ua/images/upload/58/19/6f96b8148ef15842f70cba3dd98f055b.pd>
10. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341- III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
11. Повітряний кодекс України: України: Закони. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>.
12. Про космічну діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 1, ст. 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про заходи державного регулювання космічної діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 1998 р. N 798 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 6 (6-99-п) від 04.01.99, N 131 (131 -2001 -п) від 07.02.2001, N 500 (500-2012-п) від 06.06.2012). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/798-98-%D0%BF#Text>.
14. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. Офіційний вісник України. 2019. № 57. Ст. 1983
15. Розвиток електронного урядування та електронної демократії в Україні. Веб-сайт Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. URL: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3451>

Рекомендована література

1. Barnady J. Feder. Satellite company is trying life on its own: New York Times, July 23, 2001. URL: <https://www.nytimes.com/2001/07/23/business/technology-satellitecompany-is-trying-life-on-itsown.html?scp=1&sq=collections%20intelsat%202001&st=cse>

2. Bhupendra Jasani and Ram Jakhu, (eds.) Commercialisation of Space – Opportunities and challenges», National Institute of Advanced Studies, Bangalore, 2014, pp. 315
3. CoCoSL Cologne Commentary on Space Law Volumes I-III Outer Space Treaty edited by Professor Dr. Stephan Hobe, LL.M, Dr. Bernhard Schmidt-Tedd, Professor Dr. Kai-Uwe Schögl, Assistant editor Dr. Gerardine Meishan Goh, LL.M Carl Heymanns Verlag. 256 p.
4. Declaration on freedom of communication on the Internet. Adopted by the Committee of Ministers at the 840th meeting of the Ministers' Deputies. Strasbourg, 28.05.2003. URL: <http://www.coe.int/portalT.asp>.
5. Frans G. von der Dunk. Legal Aspects of Satellite Communications – A Mini Handbook. Journal of Telecommunication and Broadcasting Law 4 (September 2015), pp. 1-26.
6. Jens Hinricher. The Law-Making of the International Telecommunication Union (ITU) – Providing a New Source of International Law? *ZawRV*. 64. 2004. pp. 489-501
7. Karen L. Jones Public-private partnerships: stimulation innovation I the space sector: Aerospace corporation, April 2018. URL: https://aerospace.org/sites/default/files/2018-06/Partnerships_Rev_5-4-18.pdf
8. Ram Jakhu. Legal Issues Relating to the Global Public Interest in Outer Space, 32 *Journal of Space Law*, 2006, pp. 31-110.
9. Ram S. Jakhu, Cassandra Steer, Kuan-Wei Chen, Conflicts in Space and the Rule of Law. *Space Policy*. 2018.
10. Romain Keppenpe. Legal Tech and other smart contracts: what future for legal automation? URL: <http://parisinnovationreview.com/articles-en/what-future-for-legal-automation>
11. Sharing Space Situational Awareness Data by Duane Bird. URL: http://www.amostech.com/TechnicalPapers/2010/Integrating_Diverse_Data/Bird.pdf.
12. Space Traffic Management by Brian Weeden, Asangire Oprong, Ben Baseley-Walker, (International Space University). URL: <http://www.unoosa.org/pdf/pres/stsc2008/tech-05.pdf> 23p.
13. Stephan Hobe Environmental protection in outer space: Where we stand and what is needed to make progress with regard to the problem of space debris // *The Indian journal of law and technology*. Volume 8. 2012. P. 4. URL: <http://ijlt.in/archive/volume8/ENVIRONMENTAL%20PROTECTION%20IN%20OUTER%20SPACE.pdf>. 37. The Environment elements in Space Law (Assessing the Present and Charting the Future) by Lotta Viikary // Martinus Nijhoff publishers. Leiden, Boston. 2008.
14. Адаптація національного законодавства відповідно до угоди про асоціацію з Європейським союзом: наукова монографія. За ред. О. В. Кузьменко (спеціальне редактування О. В. Кузьменко і В. Г. Чорна). К.: Видавничий центр «Кафедра», 2019. 678 с
15. Андрушко І.П. Космічне право України: Проблеми становлення та розвитку. К.: ТОВ „Видавництво „Юридична думка”, 2006. 192 с.
16. Атаманенко Б. А., Редчиць Н. Є. Транспарентність і зміцнення довіри в космосі. *Космічна наука і технологія*. 2013. Т. 19. № 6. С. 60-69.
17. Беглий О. В. Правове регулювання світового ринку космічних послуг і технологій. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Беглий Олександр Васильович; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2002. 195 с.
18. Беглий О.В. Космічне право: Конспект лекцій (підручник, електр. варіант). К.: НАУ, 2005. 244 с

19. Боровик В. Космічна гонка технологій: місце і роль України, URL: <https://dt.ua/promyshliennost/kosmichnagonka-tehnologiy-misce-i-rol-ukrayini-246519>.html

20. Гурова А. М. «Правова охорона навколоземного космічного простору»: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06/ Гурова Анна Михайлівна; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2017. 245 с.

21. Гурова А. М. Джерела правової охорони навколоземного космічного простору від засмічення в контексті забезпечення довготермінової сталості. Правова держава: зб. наук. праць. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2016. Вип. 27. С. 541-550.

22. Гурова А. М. Законодавче закріплення видобування та привласнення ресурсів космосу: перспектива чи авантюра. Правова держава. 2017. Вип. 28. С. 493 - 501.

23. Гурова А. М. Космічний об'єкт та космічне сміття: співвідношення понять. Право і суспільство. 2015. № 6, Ч. 3. С. 101-106.

24. Детальніше про термін «legal tech». URL:https://legaltech.org.ua/term_legal_tech/

25. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилияєв. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.

26. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б. та ін. За ред. А.І. Семенченка. Київ, 2012. 266 с.

27. Желтухін Є. Legal tech: на межі права та технологій. Юридична газета. 2017. № 23. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/events/legal-tech-na-mezhi-prava-ta-tehnologiy.html>

28. Жуков І.М. Особливості правового регулювання юрисдикції в мережі Інтернет за законодавством Європейського Союзу. Порівняльно-аналітичне право. 2016. № 6. С. 80 - 84.

29. Забезпечення міжнародно-правової охорони космічного простору від ядерних джерел енергії. Аналітичний звіт. Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. К., 2015.

30. Кишко-Єрлі О. Б. Відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами з ядерними джерелами енергії на борту. Часопис Київського університету права. 2015/3. С. 274- 277.

31. Космічне право України. Збірник національних і міжнар. правових актів / Відп. ред. Кузнєцов Е.І., Малишева Н.Р. Вид. 5-е переробл. і допов. К.: Атіка, 2007. 464 с.

32. Космічне право: Підручник. К. Вид-во «Юридична думка», 2012. 280 с.

33. Краєвська О. Трансформація інституційно-правової системи ЄС за Лісабонським договором. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2012. Вип. 30. С. 93-102. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Mv_2012_30_13.

34. Красіліч Н. Д. Міжнародні гарантії щодо космічного майна. Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук. праць. Київ. 2005. Вип. 29. С. 530-534

35. Крижановський А.Ф. Юридична технологія як інноваційний вектор у підготовці правників. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції: монографія / Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко та ін.; за ред. Ю.М. Оборотова. Одеса: Фенікс, 2012. 492 с.

36. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Міжнародна інформація. Навчальний посібник / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 400 с.

37. Купіна Л., Сілкова А. Особливості формування бренду бутикової юридичної фірми. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/analitycs/191365_osoblivost-formuvannya-brendu-butikovo-yuridichno-frmi
38. Кучерява З. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_13958
39. Лебеденко В.І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування. Інформація і право. 2014. № 2 (14). С. 52 - 56.
40. Левицька Н.О. Поняття юридичної техніки та юридичної технології в сучасні правовій науці. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 3. С. 31 - 33.
41. Малишева Н. Р. Застосування міжнародно-правового принципу не привласнення Місяця та інших небесних тіл до нових світових реалій. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/4472/%CD>
42. Малишева Н. Р. Міжнародно-правові проблеми, що виникають у зв'язку з активним видаленням космічного сміття. Правова держава. Щорічник наукових праць. Київ, 2016. Вип. 27. С. 264-276
43. Малишева Н. Р. Проблеми демілітаризації космічного простору: міжнародно-правовий аспект. Право України. 2014. Вип. 5. С. 189-202
44. Малишева Н. Р. Стан та перспективи розвитку наукових досліджень у галузі космічного права. Правова держава. Щорічник наукових праць. Київ, 2014. Вип. 25. С. 226-254.
45. Малишева Н. Р., Гурова А. М. Новації в дозвільному порядку здійснення космічної діяльності: об'єктивна необхідність чи данина часу? Космічна наука і технологія. 2016. Т. 22. № 6, С. 37-44.
46. Малишева Н.Р. Чи варто дерегулювати сферу космічної діяльності? Публічне право, 2016, №1 (21). С. 90-95.
47. Манько Д. Г. Щодо визначення поняття юридичної техніки і технології. Держава і право. 2010. Вип. 50. С. 100-104.
48. Махначова Н.М. Е-демократія як інструмент розвитку громадянського суспільства та ефективного партнерства в публічній сфері. Державне управління: удосконалення і розвиток. 2018. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/25.pdf
49. Міжнародне право: Спеціальні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича К.: Либідь. 2005. 816 с.
50. Мірошніков Є. Legal Tech в Україні: інновації у юриспруденції. Юридична газета. 2017. № 23. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/legal-tech-v-ukrayini-innovaciyi-u-yurisprudenciyi.html>
51. Можливості, які відкриває інтернет для роботи юриста. URL: https://lawyer.ua/articles/mozhливost_yak_v_dkriva_internet_dlya_roboti_yurista.html
52. Нариси космічного права. / Н. Р. Малишева // К.: Алерта, 2010. 296с.
53. Нямецук Г. В. Розвиток світового ринку космічних технологій у контексті сучасних інтеграційних процесів. Вісник ДНУ. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини, 2012, вип. 4, С. 150-159.
54. Панцир С., Когут А. Е-демократія в Україні: рекомендації щодо впровадження політики та забезпечення її результативності. Європейський інформаційно-дослідницький центр. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/1_e-demokratiya.pdf
55. Правові аспекти супутникового дистанційного зондування. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 72 с.
56. Правові аспекти супутникового зв'язку. Посібник. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 55 с.

57. Правові аспекти супутникової навігації. Посібник. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 80 с.

58. Семеняка В. В. Особливості становлення та розвитку правового інституту страхування в сфері космічної діяльності, Foreign Shower, 2013 URL: <https://forinsurer.com/public/03/10/13/769>

59. Скляр Н. М. «Експортний контроль в системі економічної безпеки держави» дис. ... канд. екон. наук: 21.04.01/ Скляр Надія Михайлівна; Національний інститут стратегічних досліджень. К. 2015. 298 с.

60. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є. Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії // Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 188-191.

61. Стельмах О. С. «Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження та використання космічного простору в мирних цілях»: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Стельмах Ольга Станіславівна; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2015. 240 с.

62. Стельмах О. С. Правові засади безпеки перебування та життєдіяльності людини у космічному просторі / О. С. Стельмах // Правова держава. 2013. Вип. 24. С. 317-325

63. Терещенко О. В. Глобалізація та її вплив щодо вирішення спорів інститутами міжнародного судочинства. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 65. С. 172-180. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdr_2012_65_22.

64. Требін М. Інформаційне суспільство. Війни нової епохи. // Віче. 2002. № 4. С. 64-68.

65. Требін М. П. Міжнародна інформація : навч. посіб. / М. П. Требін, І. О. Поліщук, Н. П. Осипова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2014. 336 с.

66. Утко-Масляник Ю. М. «Правові аспекти співробітництва держав - членів Європейського Союзу у космічній сфері»: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ 3. Утко-Масляник Юлія Мирославівна; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Х. 2018 239 с.

67. Утко-Масляник Ю. М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у космічній сфері. Юридична Україна. Київ, 2012. № 5 (113). С. 96-101

68. Утко-Масляник Ю. М. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: перспективи співпраці у космічній сфері. Європейський Союз та Україна: перспективи трансформації двосторонніх відносин: зб. мат. III щоріч. міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми міжнародних відносин: політичні, економічні та правові аспекти» (м. Львів, 25 жов. 2013 р.). Львів: Діпіай оперативна поліграфія, 2013. С. 181-183

69. Хошуляк О. О. Ринок юридичних послуг Сполучених Штатів Америки: особливості становлення та тенденції розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 7. Частина 3. С. 142 - 146.

70. Цимбалюк В. С. Сутність інформаційної безпеки в умовах входження України до глобальної кіберцивілізації / В. Цимбалюк // Науковий вісник академії ДПС України. 2007. № 4. С. 174-178.

71. Чекаленко Л. Організація безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) : Навчально-методичне видання / Л. Чекаленко. К. : Дипломатична академія України при МЗС України, 2012. 76 с.

72. Чубко Т. П. Глобалізація: поняття, вплив на сучасні державу і право. Форум права. 2010. № 1. С. 396-405. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

73. Шевченко Л.С. Інноваційність юридичного бізнесу: критерії та чинники. Формування та розвиток інноваційного потенціалу економіки України: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Ужгород, 17-18 лютого 2017р.) / За. заг. ред.: М. М. Палінчак, В.П.Приходько, А. Krynski. Ужгород: У 2-х частинах. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. Ч. 2. С. 10 - 13.

74. Шевчук С. В. Судовий захист прав людини: практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. 3-тє вид. Київ : Реферат, 2010. 848 с.

75. Шутак І. Юридична техніка і технологія: теорія та практика застосування. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2016. Випуск 63. С. 37-45.

76. Шутак І.Д. Дослідження актуальних та пріоритетних напрямків у галузі юридичної техніки. Journal «Science Rise: Juridical Science». 2017. № 1. С. 32 - 36.

11. Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>

2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>

3. Президент України. <https://www.president.gov.ua>

4. Верховний Суд https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

5. Офіс Генерального прокурора України. <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

6. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.apnu.kharkiv.org>

7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.

8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>

9. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>

10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.

11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua

12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>

15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>

16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>